

Fald en Kendsgerning, at i den Del af Befolkningen, hvis Erhverv er Hovedhjørnestenen for vor nationale Økonomi, har Velstanden utvivlsomt været stærkt i Tilbagegang. Det vil enhver indrømme ved at kaste et flygtigt Blik i Pantebøgerne eller se paa Statistikken; thi derved godtgøres, at Landbrugets Prioritetsgæld er stegen med mange Hundrede Millioner Kroner i den sidste Menneskealder. Nu har jeg ganske vist læst, at en nationaløkonomisk Professor har sagt, at denne Tilbagegang langt opvejes af de Forbedringer, Landejendommene have været Genstand for, dels paa Bygninger, dels paa Besætninger og dels paa Jorderne, men jeg tror, det er en grundig Misforstaaelse af disse Forhold. Det, der betinger Landbrugets Værdi, er aldeles sikkert Prisen paa Landejendommene, og baade Salgsprisen og Forpagtningsprisen ere aldeles utvivlsomt gaaede meget langt ned, efter at de store Forbedringer og Omkostninger ere anvendte paa Ejendommene. Det er en Kendsgerning, at Velstanden i denne Del af vort Folk er gaaet betydeligt tilbage. Selv om altsaa Banerne have haft en gavnlig Betydning for Landbruget, hvad jeg nok tror, de have haft, have de ved Siden af haft en anden Betydning, nemlig den, at de have kørt en Del af vor gamle Velstand bort fra Landbruget og kørt den andre Steder hen, hvor der utvivlsomt er mere nominel Værdi, end der var i Forvejen. Jeg er derfor noget betænkelig ved at fortsætte Udviklingen af vort Jærnbanelnet i den Udstrækning, som her er foreslaaet, og det forekommer mig i alt Fald, at vi under disse Forhold, hvor det er saa kostbart at bygge, burde standse med de mange ny lokale Baner. Staten har anvendt uhyre Beløb paa Baner; alene Statsbanerne staa i 220 Mill. Kr., foruden de store Summer, som ere anvendte som Tilskud til private Baner, Tilskud, der have bidraget til, at vort aarlige Finansbudget er gaaet op fra 40 til 70⁰⁰⁰ Mill. Kr. Det forekommer mig at være noget betænkeligt, og jeg kan derfor ikke gaa med til at stemme for en fortsat Udvikling i den Retning.

Under e) findes der et Forslag, som af dets nærmeste Venner er hævet op i Højde med Landets Ære og Værdighed. Jeg tror ikke, at det er rigtigt. Det, der foreligger i dette Tilfælde, er kun dette, at Regeringen har indgaaet en Overenskomst med den mecklenburgske Regering, under Forudsætning af Rigsdagens Tilslutning om at faa dette Anlæg i Stand. Det

er altsaa kun sket under den Forudsætning, at hvis Regeringen ikke fik Rigsdagens Tilslutning, havde den ikke brudt sit Ord over for den mecklenburgske Regering. Det forekommer mig, at forskellige andre Regeringer have været i lignende Situationer som den, der vilde fremkomme, hvis Overenskomsten ikke fik Tilslutning, uden at Regeringen derved havde taget Skade paa gode Navn og Rygte. Af Realitetsgrunde for dette Anlæg have vi hørt forskellige, og Grosserersocietetets Komite har navnlig fremdraget Konkurrence-spørgsmaalet. Den har, som bekendt, haft en Sammenkomst med Folketingets Formand, og der er paa vore Pladser omdelt Eksemplarer af Bladet „Børsen“, hvori dette Spørgsmaal drøftes. Det forekommer mig imidlertid, at det, der her er anført, dog egentlig ikke taler til Gunst for Gedser—Warnemünde Routen. Det, der fremhæves, er, at den svensk-tyske Godstrafik nemt kunde gaa uden om os, hvis Svenskerne kom os i Forkøbet, og det oplyses, at Svenskerne ere i Færd med at etablere en Forbindelse mellem Malmø og Travemünde, hvilken Forbindelse skulde besørges af tre Dampfærger, der tilsammen vilde koste 1,800,000 Kr. Det oplyses tillige, at det er særlig farligt, fordi vi aldrig ville kunne konkurrere med en Dampfærge, der er anskaffet saa billigt, og som alene er beregnet paa Godstrafik og derfor vil kunne drives med Halvdelen af den Udgift, der er nødvendig for os. Men er det Tilfældet, forekommer det mig, at vi ikke egentlig have nogen Sandsynlighed for at kunne sejre i denne Konkurrence, selv om vi komme først med vort Anlæg, idet Fragten for Transport af Gods jo er langt billigere og dette kun er ti Timer under Vejs fra Travemünde til Malmø. Denne Tid spiller ikke nogen væsentlig Rolle, naar Varerne kunne transporteres for Halvdelen af, hvad vi maa forlange derfor. Der er saaledes ingen Udsigt for os til at kunne sejre i dette Kapløb, men snarere det modsatte. — Hvad Persontrafikken angaar, tror jeg, at det er meget tvivlsomt, om Dampfærger ere at foretrække fremfor Dampskibe. Jeg tror, det er meget tvivlsomt i det vanskelige Farvand; om Vinteren er det stoppet af Is i lang Tid, og naar vi have en streng Vinter, vil vor Route være stoppet lige saa lang Tid som den svenske Route. Det forekommer mig derfor, at der ikke er saa stor Grund til nu at gaa til Anskaffelse af Dampfærger i Stedet for Dampskibe til Persontrafik. — Dette med Hensyn til den svensk-tyske Trafik. Saa have vi vor egen